

WICEMARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
KRZYSZTOF GRABOWSKI

PREZES WZHTCH
GRZEGORZ MAJCHRZAK

Poznań, 2022 – 01 – 19

Pan

Henryk Kowalczyk

Wiceprezes Rady Ministrów

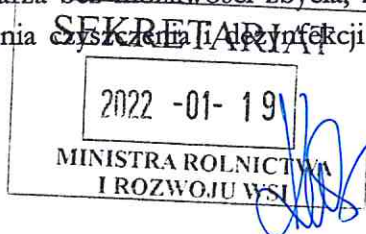
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Premierze

W imieniu samorządowców oraz hodowców trzody chlewnej z terenu Wielkopolski, zwracamy się do Pana Premiera z prośbą o podjęcie dalszych, pilnych działań w zakresie kontynuacji udzielania pomocy administracyjnej i finansowej producentom żywca wieprzowego.

W 2021 roku z powodu wzrostu kosztów produkcji, niskich cen skupu i rozprzestrzeniającego się wirusa afrykańskiego pomoru świń, bardzo duża ilość gospodarstw rolnych zrezygnowała z hodowli trzody chlewnej. Ilość pogłowia z poziomu 3 120 000 szt. w styczniu 2020 roku uległa drastycznemu zmniejszeniu i z końcem 2021 roku osiągnęła wartość 2 464 000 szt. Ilość siedzib stad utrzymujących świnię w tym samym przedziale czasowym zmniejszyła się z wartości 51 300 do 22 700 sztuk. (Dane wg ARiMR). Te dane są bardzo alarmujące dla Wielkopolski, gdzie produkcja trzody chlewnej jest jedną z głównych gałęzi gospodarki. Dynamicznie zmieniający się stan rzeczy na rynku trzodowym budzi wiele obaw wśród producentów mięsa wieprzowego w Wielkopolsce. Sytuacja producentów trzody chlewnej jest trudna i z biegiem czasu pogłębia się niekorzystny trend zarówno ze względów epizootycznych i ekonomicznych.

Wystąpienie ASF skutkuje przede wszystkim narażeniem rolników, szczególnie w strefie czerwonej na olbrzymie straty finansowe związane w pierwszej kolejności z kosztami wynikającymi z obowiązku podejmowania działań w celu zwalczania choroby w gospodarstwach gdzie została stwierdzona. Wiążą się one koniecznością całkowitej redukcji wszystkich zwierząt z zapowietrzonego stada i utylizacją ich zwłok, obowiązkiem przeprowadzenia oczyszczania i dezynfekcji oraz badań laboratoryjnych, jak również z drastycznym ograniczeniem możliwości sprzedaży i wywozu świń lub wieprzowiny zarówno na terenie kraju jak i poza jego granice. Zakaz wywożenia świń oraz materiału biologicznego, zakaz transportu po drogach publicznych, konieczność utrzymania inwentarza bez możliwości zbycia, zwiększone nakłady na zachowanie reżimu sanitarnego i dokonywania czyszczenia i dezynfekcji we wszystkich ogniskach choroby

to czynniki powodujące olbrzymie straty ekonomiczne dla rolników. Na problemy te narażone są szczególnie powiaty: leszczyński, gostyński, szamotulski, międzychodzki, nowotomyski, rawicki, grodziski i krotoszyński, na których obecnie obowiązują obostrzenia związane z nałożeniem strefy czerwonej.

Zwracamy się o przyspieszenie podejmowania przez wojewodów decyzji o uwolnieniu stref zagrożonych i zapowietrzonych, umożliwienie przenoszenia zdrowych, przebadanych warchlaków, nie stanowiących zagrożenia ze strefy czerwonej do stref niezagrożonych. Rolnicy oczekują na korzystne zmiany w procedowaniu wniosków o rekompensaty za straty poniesione w wyniku zakażenia wirusem afrykańskiego pomoru świń. Należy wprowadzić możliwość aplikowania o środki pomocowe w sposób ciągły, bez wyznaczania terminów na składanie wniosków o wsparcie finansowe, które powinno być wypłacane w przedziałach minimum kwartalnych, a nie jak ma to miejsce obecnie, czyli w przedziałach rocznych.

Zdecydowana większość hodowców wywiązuje się z obowiązków wynikających z przepisów prawa dotyczącego ASF, tj. przestrzegania zasad bioasekuracji, posiadania planu bezpieczeństwa biologicznego, dokonania opłotowania swoich budynków inwentarskich, a także posiadania mat dezynfekcyjnych na terenie swoich gospodarstw. Administracyjne ustanowienie stref ochronnych: czerwonej, różowej i niebieskiej spowodowało wprowadzenie szeregu ograniczeń związanych przemieszczaniem i transportem świń z gospodarstw, bez zgody właściwego powiatowego lekarza weterynarii. Należy podkreślić, iż procedury przemieszczania trzody chlewnej pomiędzy poszczególnymi strefami są restrykcyjne, mało elastyczne i stwarzają ogromne problemy hodowcom w bieżącej produkcji żywca wieprzowego. Nie pozwalają także hodowcom na przemieszczanie zwierząt nawet w obrębie jednego gospodarstwa w sytuacji, gdy produkuje prosięta w budynku znajdującym się w strefie czerwonej, do oddalonego o kilka kilometrów budynku w strefie niebieskiej. Powierzenie wojewódzkim i powiatowym lekarzom weterynarii możliwości podejmowania decyzji odnośnie przemieszczania trzody chlewnej pomiędzy strefami, po wnikliwej analizie ryzyka będzie realnym wsparciem dla rolników.

Znaczącą pomocą byłoby również wprowadzenie na terenie kraju procedur określających sposób postępowania mający na celu znoszenie stref niebieskich na obszarach, na których nie odnotowano przypadków ognisk u świń i dzików w ciągu ostatnich 12 pełnych miesięcy. W przypadku Wielkopolski taka sytuacja dotyczy powiatów: jarocińskiego, pleszewskiego, ostrowskiego, kaliskiego oraz tureckiego, czarnkowsko-trzcianeckiego, chodzieskiego, obornickiego, wągrowieckiego, poznańskiego, wrzesińskiego, śłupeckiego, konińskiego, ostrzeszowskiego, krotoszyńskiego. Powiaty obornicki, częściowo kaliski oraz częściowo turecki i koniński znajdują się w strefie różowej, gdzie podczas ostatnich 12 miesięcy nie stwierdzono żadnego przypadku wirusa ASF u świń i dzików.

W związku z powyższym zwracamy się z prośbą o podjęcie działań w kierunku zniesienia strefy niebieskiej i przeniesienia ze strefy różowej do niebieskiej wymienionych powiatów.

Czynnikiem ułatwiającym prowadzenie działalności na obszarze strefy niebieskiej byłoby zdejmowanie obostrzeń według granic gmin, a nie jak ma to miejsce obecnie – powiatów. Ma to szczególne znaczenie w przypadku powiatów o dużych zasięgach powierzchniowych, gdzie gminy leżące na dwóch przeciwległych krańcach powiatu dzieli odległość nawet kilkudziesięciu kilometrów.

Istotnym utrudnieniem dla rolników jest wymuszanie przez podmioty skupowe przedkładania planów bezpieczeństwa biologicznego gospodarstw z obszarów stref niebieskich, pomimo braku uregulowań formalno-prawnych w tym zakresie. Powyższe działania stanowią

podłoże do stosowania nieuczciwych praktyk, polegających na obniżaniu cen skupu żywca do wartości, które nie pokrywają kosztów produkcji. Określenie w drodze rozporządzenia zasad skupowych dotyczących stref niebieskich, uniemożliwi stosowanie tego rodzaju czynności.

Szczególne predyspozycje wielkopolskiego rolnictwa w zakresie hodowli trzody chlewnej wskazują także na konieczność podjęcia działań w celu ochrony populacji loch hodowlanych, pochodzących z krajowych programów. Umożliwi to zachowanie zasobów genetycznych dla odbudowy krajowego pogłowia trzody chlewnej. W tym celu potrzebna jest pomoc polegająca między innymi na obniżeniu kosztów oceny loszek hodowlanych, ponoszonych przez producentów trzody, tak aby udział hodowcy nie przekraczał 10% kosztów oceny. Jest to istotne z uwagi na sytuację przekazywania do ubojni loszek i knurków hodowlanych, których nie udaje się sprzedać z uwagi na blokadę obrotu materiałem hodowlanym. Koszty hodowli nie znajdują pokrycia w przypadku sprzedaży ich jako tuczniki i stają się tym samym ewidentną stratą hodowcy. W obawie przed zakłóceniami na rynku, powodowanymi przez wirus afrykańskiego pomoru świń hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, jak również podejmują decyzje polegające na całkowitej rezygnacji z hodowli. Hodowla zarodowa jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych, co powoduje zwiększenie kosztów ponoszonych na hodowlę, wynikające m.in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej.

Ponadto dla odbudowy pogłowia trzody chlewnej istotnym czynnikiem byłoby uproszczenie zasad dofinansowania do budowy chlewni dla loch, w sposób umożliwiający otrzymanie kwoty 20 000 zł na stanowisko w formie zryczałtowanej, dla producentów loszek i knurów pochodzących z krajowych programów hodowlanych.

Podjęcie przez Pana Premiera czynności w celu wprowadzenia opisanych powyżej działań stanowić będzie ogromne wsparcie dla wielkopolskich rolników.

Podczas spotkań z samorządowcami i rolnikami szczególnie mocno odczuwającymi skutki epidemii wirusa ASF podnoszone są również inne zagadnienia, które przedstawiamy poniżej.

Konieczne jest podjęcie działań mających na celu opracowanie i wdrożenie krajowej strategii produkcji prosiąt. Hodowla zarodowa jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych, co powoduje zwiększenie kosztów ponoszonych na hodowlę, wynikających m.in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa trzodowe prowadzące hodowle zarodowe świń to wyspecjalizowane gospodarstwa, zapewniające w dużym stopniu bezpieczeństwo żywnościowe kraju. Gwarantując krajowe bezpieczeństwo hodowlane powinny otrzymywać dodatkowe wsparcie, większe niż w przypadku stad produkcyjnych, które będzie stanowiło zachętę do kontynuowania produkcji rolnej.

Rolnicy zwracają uwagę, że potrzebne są działania zmierzające do uproszczenia procedur w sprawie uzyskania pozwoleń na budowę, gdyż większość inwestycji w obiekty dla trzody chlewnej to modernizacje już istniejących budynków. Jednym z powodów takiej sytuacji jest długa procedura, przy staraniu się o pozwolenie na budowę nowej chlewni, której niezbędnym elementem jest decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach poprzedzona oceną oddziaływania na środowisko. Konieczny jest także udział społeczeństwa na każdym etapie prowadzenia i przygotowań do inwestycji, co znacząco wydłuża czas realizacji budowy.

Zasadnym jest także podjęcie działań mających na celu depopulację dzików, w szczególności uporządkowanie sytuacji dotyczącej dzików na terenie miast. Na chwilę obecną nie ma określonego sposobu określania poziomu odstrzału lub jest on nieodpowiedni. Koła

łowieckie zgłaszają oczekiwania względem podniesienia wysokości zadośćuczynienia za odstrzał dzików na terenach na których prowadzą gospodarkę łowiecką. Kolejny problem to kwestia chłodni, na jakie to inwestycje nie są na chwilę obecną przewidziane dostępne środki.

Znaczącą pomocą dla poszkodowanych rolników byłaby intensyfikacja działań w kierunku wskazania regionów w tzw. strefach białych (regionalizacja), co umożliwi eksport mięsa wieprzowego oraz żywca z obszaru kraju.

Utworzenie niezależnego od zakładów przetwórczych podmiotu prowadzącego poubojową klasyfikację tusz pozwoli uniknąć wątpliwości odnośnie rzetelności klasyfikacji prowadzonej dotychczas przez zakłady ubojowe.

Korzystnym działaniem pozwalającym na wyrównanie strat w przypadku sprzedaży przez rolników świń poniżej kosztów produkcji byłoby utworzenie funduszu gwarancyjnego w oparciu o środki pochodzące ze składek potrącanych przy sprzedaży żywca, ze znaczącym dofinansowaniem ze środków budżetu państwa, dla hodowców i producentów świń.

Mając na uwadze ochronę zdrowia konsumentów istotnym czynnikiem byłoby wdrożenie procedur kontroli przy sprowadzaniu mięsa wieprzowego z innych krajów Unii Europejskiej lub krajów trzecich. Mięso wieprzowe pochodzące z zapasów strategicznych, z krajów trzecich lub z regionów ASF powinno zostać poddane uważniejszej kontroli (nawet wrywkowej, ale w szerszym zakresie), np. poprzez rozszerzenie badań w zakresie zawartości substancji niedozwolonych, parametrów jakości mięsa ważnych dla konsumentów (np. barwa, wodochłonność).

Pomoc Pana Premiera i podjęcie przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi działań obejmujących przedstawione postulaty w znaczący sposób wpłynie na poprawę sytuacji rolników w Wielkopolsce, pozwoli przetrwać trudności krajowym hodowcom i producentom świń, jak również zmniejszy ilość decyzji polegających na całkowitej rezygnacji z hodowli i pozwoli na zachowanie polskiego dorobku hodowlanego. Działania w tym obszarze przełożą się na zwiększenie samowystarczalności, uniezależnienie się od importu materiału hodowlanego i prosiat, a przede wszystkim zapewnią konsumentom mięso wieprzowe o wysokich walorach jakościowych, pochodzące od wielkopolskich rolników.

Z wyrazami szacunku

PREZES
WZHTCH w Poznaniu
Grzegorz Majchrzak
Grzegorz Majchrzak

WICEMARSZAŁEK
Krzysztof Grabowski
Krzysztof Grabowski